

A Kúria gyakorlatából

BERKES BÁLINT

Fundamental Rights Cases of the Curia of Hungary between 15 February and 15 April 2015

Between 15 February and 15 April 2015 the Curia of Hungary rendered important decisions in respect of the following fundamental rights issues: right to access data of public interest [Article VI, paragraph (2) of the Fundamental Law], freedom of expression and the press [Article IX, paragraphs (1) and (2) of the Fundamental Law], right to a fair trial [Article XXVIII, paragraph (1) of the Fundamental Law].

A Kúria ítélkező tanácsai 2015. február 15-e és április 15-e között az Alaptörvény alapvető jogokat és kötelességeket szabályozó, *Szabadság és felelősség* című fejezetéhez kapcsolódóan több alapjog érvényesülését is vizsgálták, így döntéseket hoztak a közérdekű adat megismeréséhez való jogot, a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságát, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot érintő ügyekben.

A közérdekű adat megismeréséhez való jog [az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdése] tekintetében a Kúria egy közérdekű adat kiadása iránt indított perben a felülvizsgálattal támadott jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott.

Az elsőfokú bíróság a felperes által az alperesi önkormányzat polgármesteri hivatalával szemben előterjesztett keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy amennyiben a megismerni kért adatok nem állnak az adatkezelő rendelkezésére, úgy az nem kötelezhető annak előállítására. Az adatkezelő kizárólag a kezelésében lévő közérdekű adatok kiadására köteles. Az elsőfokú bíróság rögzítette azt is, hogy az alperest terhelő adatkiadási kötelezettség csakis annyiban áll fenn, amennyiben az eredeti kérelem azt tartalmazta. A perbeli esetben a módosított kereset alapján a felperes olyan dokumentumok rendelkezésre bocsátását is kérte, amely vonatkozásában korábban kérelmet nem terjesztett elő. Ezt az elsőfokú bíróság meg nem engedett keresetmódosításnak tekintette. Az eredeti kérelemre vonatkoztatva megállapította: a bírói gyakorlat egyértelmű iránymutatást ad arra, hogy az adatkezelő az adat előállítására nem kötelezhető, a nem létező közérdekű adat kiadása pedig nem lehet a feladata.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az igénylőnek nem feltétlenül a pontos okirat megjelölésével, hanem a kiadni kért adat minél pontosabb és egyértelműbb megjelölésével kell kérelmét előterjesztenie, amely alapján az adatkezelő el tudja dönteni, hogy milyen, a birtokában lévő okirat tartalmazza ezeket az információkat. A törvényi rendelkezések alapján a bíróságnak érdemben kell vizsgálnia a megtagadás jogszerűségét. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a keresetmódosítás nem csupán a teljesítés módjában jelentett változást, hanem a megismerni kért adatok körében is. A felperes a kérelmében elektronikus úton kérte az adatok kiadását, ez statisztikai adatokat, illetve adatsorokat feltételezett. Ehhez képest a módosított keresetben már az adatokat tartalmazó dokumentumokat kívánta megismerni, amelyek a kért adatok kiadásának alapját képezték. A jogerős ítélet szerint adatnak nem az adott dokumentum, hanem annak információtartalma minősülhet. A jogerős ítélet szerint a pontosított kereseti kérelemnél nem teljesültek a közérdekű adatigénylés alapvető szabályai, ugyanis a módosított formáról a felperes nem terjesztett elő a keresetindítást megelőző kérelmet. Ehhez képest pedig az alperest a módosított kereset tekintetében semmilyen mulasztás nem terhelte, ebben a körben a keresetindításra nem adott alapot. A jogerős ítélet szerint tehát meg nem engedett keresetmódosítás történt, és ez is alapot adott a kereset elutasítására.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Jogi álláspontja szerint az alperes nem bizonyította a megtagadás indokát, annál is inkább, mert a kért adatok körében az alperesnek rendelkeznie kell az adott feladatok teljesítésére vonatkozó szerződésekkel, teljesítési igazolásokkal, illetve munkanaplókkal. Ismételten előadta, hogy nem gyakorolt meg nem engedett keresetmódosítást, csupán a végrehajtás módjáról pontosította igényét oly módon, hogy a kérelem teljesítését az iratokba való betekintéssel is elfogadta volna. A kérelemben fontosnak tartotta közölni, hogy az adott feladatok ellátására költött összeg az önkormányzat költségvetésének részét képezi, a helyi önkormányzatok vagyona pedig nemzeti vagyonnak minősül.

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét alaptalannak találta. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. §-ának 5. pontja értelmében közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, ennek eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra és a megkötött szerződésekre vonatkozó adat. Az Infotv. 26. § (1) bekezdése szerint az állami vagy helyi önkor-

mányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az Infotv.-ben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

A következetes bírói gyakorlat alapján megállapítható, hogy az Infotv. rendelkezéseire figyelemmel az adatkezelő kizárólag a kezelésében lévő közérdekű adatok kiadására köteles. A bírói gyakorlat szerint az adatkezelő tehát csak a rögzített és ténylegesen a kezelésében lévő információt, ismeretet, adatot köteles kiadni, vagyis csak a létező és általa kezelt adat közlésére köteles. A perbeli esetben a Kúria is megállapította azt, hogy a felperes által kért adatok meglétük esetén valóban közérdekű adatnak minősülnek, hiszen az alperes közfeladatának ellátásával összefüggésben jöhetnek létre, az önkormányzati vagyon felhasználásával kapcsolatosak. A megtagadás okát az Infotv. 30. § (2) bekezdése alapján az adatkezelő köteles bizonyítani. Miután azonban az alperes álláspontja az volt, hogy a kért adatokkal a módosított kereset által meghatározott körben ténylegesen nem rendelkezik, ez a bizonyítási kötelezettség érdemben megszűnt, hiszen az általános szabályok szerint nemleges tény bizonyítására senki sem kötelezhető. A bizonyítási teher ilyen formában megfordult, azaz a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján az alperes tagadásával szemben a felperes tartozott bizonyítani azt, hogy a kért adatokkal az alperes ténylegesen rendelkezik. A felperes ebben a körben bizonyos, az érintett körbe tartozó munkák elvégzését igazolni tudó személyek tanúként történő meghallgatását kérte, de az erre vonatkozó bizonyítási indítványnak az eljáró bíróságok nem tettek eleget. A Kúria szerint ez a döntés nem volt jogszabálysértő, mivel a nevezett személyek a munka tényleges elvégzéséről ugyan nyilatkozhattak volna, de arról közvetlen ismerettel nem rendelkeztek, hogy az erre vonatkozó adatok a jelenben az alperesnél fellelhetőek-e vagy sem, így a bizonyítási indítvány teljesítését az eljáró bíróságok a Kúria szerint alappal mellőzték [a Kúria Pfv.IV.20.130/2015/4. számú ítélete].

A véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának [az Alaptörvény IX. cikkének (1) és (2) bekezdése] érvényesülését a Kúria két esetben vizsgálta.

Az első esettel a Kúria – egy választási ügyben az Alkotmánybíróság megsemmisítő határozata révén – több körben is foglalkozott. Első körben hozott végzésével a kérelmezett Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen a kérelmező jelölt által benyújtott bírósági felülvizsgálat iránti kérelem folytán megindult nem peres eljárásban a Nemzeti Választási Bizottság határozatát helybenhagyta.

A Nemzeti Választási Bizottság a támadott határozatában megállapította, hogy az eljárásbeli független jelöltnek a választási kifogás bizonyításaként megjelölt felvételen elhangzott kijelentése valótlan ténymegállapítást tartalmaz, ezért megsértette a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) 2. § a) és e) pontjában foglalt választási eljárási alapelveket, nevezetesen a választás tisztaságának megóvása, valamint a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás elvét. A jogsértőt a fentiek következtében eltiltotta a további jogsértéstől. Döntésében kifejtette, hogy a kifogás

tartalmazott minden, a Ve. 212. § (2) bekezdése szerinti kötelező tartalmi elemet, az érdemben vizsgálható volt, annál is inkább, mert a hivatkozott linken a választási rendezvényről készült videó megtekinthető és értékelhető volt. Ami a kifogás érdemi részét illeti, rögzítette, hogy a vizsgált kijelentés alkalmas a már hivatkozott alapelvek megsértésére. Rámutatott arra, hogy a következetesen alkalmazott joggyakorlat szerint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás, valamint a választás tisztasága megóvása alapelveinek sérelme akkor állapítható meg, ha a választásban részt vevők a választással kapcsolatos jogait, így a kampányhoz való jogukat oly módon gyakorolják, hogy valótlan tények állításával vagy egyes tények elferdítésével megkísérik a választókat megtéveszteni, ezáltal ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni. A Ve. alapelveinek megfelelő joggyakorlás akkor valósul meg, ha a választópolgárokat az őket érintő minden társadalmi kérdésben a valóságnak megfelelően tájékoztatják. A vélemény önmagában nem vezet az alapelvek sérelmére, de a valótlan tartalmú tényállítások már alkalmasak arra, hogy megtéveszék az állampolgárokat. A kérelmező azáltal, hogy saját magán kívül az összes nyilvántartásba vett jelöltet egy adott párt jelöltjeként nevezte meg, politikai és választójogi értelemben azonosította őket a jelölőszervezettel. A kérelmező kijelentései a véleménynyilvánításon túl olyan ténymegállapítást tartalmaztak, amely eltért a valóságtól.

A Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen a kérelmező bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet terjesztett elő. A Kúria a bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet megalapozatlannak találta. Végzésének indokolásában kifejtette, hogy nem helytálló a kérelmező azon érvelése, amely szerint a kifogásolt állítás nem tartalmaz valótlan tényállítást, illetve értékítéletet fogalmaz meg, amely a véleménynyilvánítási szabadság védelme alatt áll, így a választási alapelvek nem sérülhettek. Nem vonható a véleménynyilvánítás körébe az a kijelentés, hogy az adott pártnak van tizenegy jelöltje, tizenegy különböző mezben. Ez egyértelmű tényállítást tartalmaz, és nem értékítéletnek minősül. A Kúria úgy ítélte meg, hogy a kérelmező által előadottak nem támasztják alá a jelölt által állítottak jogszerűségét. Egyetértett a Kúria azzal a kérelmezetti érveléssel, hogy a kérelmező a képviselőválasztáson nyilvántartásba vett, rajta kívüli jelölteket az adott párt jelöltjeként nevezte meg, és a jelölőszervezeteket is ezzel a párttal azonosította. A „kamujelölt” megjelölés még éppen értékítéletet takarhat, de az adott szövegkörnyezetben vizsgálva alkalmas a választók megtévesztésére, a jelöltek olyan színben történő feltüntetésére, hogy azok az adott párt jelöltjei. Ezek kategorikus állítások, nem pedig feltételezések, így nem tekinthetők értékítéletnek.

Az Alkotmánybíróság a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban az értékítélet alkotmányos védelmének rögzítése mellett úgy vélekedett, hogy nem áll a véleménynyilvánítás védelme alatt a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata, ha a tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján a reá irányadó szabályok szerinti figyelmet, körültekintést elmulasztotta. A Kúria polgári ítélezése személyiségi jogi perekben is követi az értékíté-

let és tényállítás közötti különbségtételt. A Nemzeti Választási Bizottság határozata is idézi a Kúria Kvk.III.37.380/2014/3. és Kvk.III.37.183/2006/2. számú végzéseit, amelyek szerint a Ve. 2. § (1) bekezdésének e) pontjában meghatározott választási alapelv sérelme akkor állapítható meg, ha a választásban érintett résztvevők a választással kapcsolatos jogukat – ezek között a kampánytevékenység folytatásának jogát – oly módon gyakorolják, hogy egyes tények elhallgatásával vagy elferdítésével megkísérlik a választókat megtéveszteni, ezáltal politikai ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni.

A Kúria a kifejtettek alapján megállapította, hogy a Nemzeti Választási Bizottság által elbírált megfogalmazás tényállításnak minősül, s mint ilyen, nem áll az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott véleménynyilvánítási szabadság védelme alatt. A Nemzeti Választási Bizottság megalapozottan állapította meg ezért határozatában, hogy az ügyben sérült a Ve. 2. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt választás tisztaságának elve és a 2. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elve [a Kúria Kvk.I.37.191/2015/3. számú végzése].

Az Alkotmánybíróság IV/614/2015. számú AB határozatával a Kúria fenti végzését megsemmisítette, ezért a Kúria második körben hozott végzésével a megsemmisítő alkotmánybíróági határozat alapján követendő eljárás meghatározása tárgyában hivatalból indított nem peres eljárásban a Kvk.I.37.191/2015. számú választási ügyben eljáró kúriai tanácsot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A Kúria végzésének indokolásában hivatkozott alkotmánybíróági határozat szerint a megsemmisített kúriai végzés megragadt a kérelmező kijelentésének direkt tartalmánál, és nem vette figyelembe, hogy a kérelmező véleményként fejtette ki mondanóját. Az Alkotmánybíróság mindezek következtében megállapította az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdésébe foglalt véleménynyilvánítási szabadság sérelmét. A Kúria ezért az eljáró kúriai tanácsot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította azzal, hogy az új eljárásban a Kúriának az alkotmánybíróági határozatnak megfelelő döntést kell hoznia [a Kúria Kpkf.IV.37.219/2015/2. számú végzése].

A Kúria harmadik körben eljáró, új eljárásra utasított tanácsa a végzésével a Nemzeti Választási Bizottság támadott határozatát megváltoztatta, és megállapította, hogy a kérelmező vitatott kijelentésével jogsértést nem követett el.

A Kúria végzésének indokolásában ismertette, hogy első körben hozott döntése ellen a kérelmező a véleménynyilvánítás szabadságához való jog sérelmére alapított alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melynek eredményeként az Alkotmánybíróság megállapította annak alaptörvény-ellenességét, ezért azt megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított alkotmányjogi panasz kapcsán kifejtette, hogy a választási kampány során a véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a jelöltek és a jelölőszervezetek által folytatott kampánytevékenységre. Ennek egyik eszköze a kampánygyűléseken való felszólalás vagy más, a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó rendezvényen való részvétel és megnyilvánulás, beszéd tartása. A választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása. Enélkül a választópolgárok nem vagy csak komoly nehézségek árán tudnák eldönteni, hogy kire szavazzanak.

A választási kampány során tehát nemcsak egyszerűen a közügyeket vitatják meg az emberek, hanem tájékozódnak annak érdekében, hogy a szavazás napján megfontolt döntést tudjanak hozni. A jelen ügyben ez azért volt releváns, mert az alkotmányosági vizsgálat tárgyát képező bírói döntés a választási kampány során tett konkrét megnyilvánulást érintett.

A választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátjait. Ez mindenekelőtt annyit jelent, hogy az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban ne csak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő, támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak. Ha jogvitára kerül sor, a bíróságnak az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak szerint kell eljárnia, vagyis úgy, hogy a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. A jelen ügyben vizsgált bírói döntés ugyanakkor megragadt a kijelentés direkt tartalmánál, és nem vette figyelembe, hogy a kérelmező véleményként fejtette ki mondandóját [a Kúria Kvk.I.37.226/2015/2. számú végzése].

A második esetben a Kúria az Alkotmánybíróságnak a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét megsemmisítő 3/2015. (II. 2.) AB határozata alapján követendő eljárás meghatározása tárgyában hivatalból indított nem peres eljárás során hozott végzésével az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A bírósági szakaszt megelőző közigazgatási eljárásban a Magyar Nemzeti Bank a hivatalból indított piacfelügyeleti eljárása során megállapította, hogy a felperes és egy másik médium információközlése a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 202. § d) pontjába ütközött, ezért őket a piacbefolyásolás tilalmára vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt piacfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.

A felperes kereseti kérelmet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, amelyben jogszabálysértésre hivatkozva kérte az alperes Magyar Nemzeti Bank határozatának felülvizsgálatát, elsődlegesen annak megváltoztatását, illetve amennyiben erre a bíróság nem lát módot, úgy a határozat hatályon kívül helyezését. Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A keresetben foglalt alapjogi hivatkozásokkal és az alapjog-korlátozás arányosságának követelményére tett utalásokkal kapcsolatban kifejtette, hogy a sajtószabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága az Alaptörvényben nevesített, védett alapjog, az alkotmányos alapjog pedig közvetlenül nem érvényesíthető a bíróság előtt. Erre tekintettel a bíróság az alapjogi érveléseket és az Alkotmánybíróság határozataira alapított keresetbeli okfejtéseket nem vizsgálta.

A felperes ezt követően alkotmányjogi panaszindítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének az alperesi határozatra is

kiterjedő megsemmisítését. A felperes az indítványát többek között azzal indokolta, hogy a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény IX. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt, a véleménynyilvánításhoz és sajtószabadsághoz való jogot, mivel a bíróság a hatósági döntés felülvizsgálatakor nem érvényesítette az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdésébe foglalt, az alapjogok korlátozására irányadó követelményeket.

Az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatában megállapította, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt az alperesi határozatot érintetlenül hagyva megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság kifejtette: az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakból következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. Rögzítette továbbá, hogy a szólás- és sajtószabadság kitüntetett helyet foglal el az alapjogok között, csak kivételes jelleggel kell engednie a korlátozására felhozott más jogokkal, illetve alkotmányos értékekkel szemben.

A Tpt. 202. § d) pontjában foglalt tényállással kapcsolatosan, annak alanyi és tárgyi oldalát is vizsgálva, az Alkotmánybíróság az alábbiakat emelte ki: azt, hogy valamely információ a sajtószabadság gyakorlására figyelemmel mikor minősíthető „megalapozatlan, félrevezető vagy hamis információnak”, megszorítóan kell értelmezni. A „megalapozatlan, félrevezető” jelleg megállapítására egyébként önmagukban valós információk kapcsán csak kivételesen, a sajtó rosszhiszemű eljárása esetén van lehetőség. Azt a feltételt pedig, hogy az információt terjesztő személyt mikor lehet olyannak tekinteni, mint aki az információ „hamis vagy félrevezető mivoltának tudatában van” vagy „az adott helyzetben elvárható gondosság” nélkül járt el, szintén a szabad tájékoztatást támogató tartalommal, megszorítóan kell értelmezni.

Az Alkotmánybíróság szerint, ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott döntés alaptörvény-ellenes. Mivel az elsőfokú bíróság a felmerülő alkotmányossági szempontokat egyáltalán nem mérlegelte, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletet megsemmisítette.

A Kúria az Alkotmánybíróság határozata nyomán megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének megsemmisítése folytán el nem bírált kereseti kérelem maradt folyamatban az alperes határozatával szemben, ezért a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria az új eljárásra vonatkozóan iránymutatásokat határozott meg. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felperes kereseti kérelmét annak alapjogi érvei tekintetében is ki kell mérítenie. A bíróságnak az ügyben alkalmazott Tpt. 202. § d) pontját az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdésébe foglalt szükségességi és arányossági kritériumokat is figyelembe véve kell értelmeznie.

Az Alkotmánybíróság határozata szerint a Tpt. 202. § d) pontjába foglalt, a piacbefolyásolás tilalmára vonatkozó rendelkezés az Alaptörvény M) cikke (2) bekezdésének

érvényre juttatása érdekében a szólás- és sajtószabadság szükséges korlátja lehet. A piacbefolyásolás tilalma adott esetben – amikor a sajtó visszaélészerűen, közönségét megtévesztve végzi tájékoztató tevékenységét – a sajtószabadság fontos részét képező médiatartalom-szerkesztés szabadságát is korlátozhatja.

Ugyanakkor az arányosság kérdését mind az információra, mind pedig az információ terjesztő személyre vonatkozó megszorító értelmezés alapján kell az új eljárásban értékelni. Az Alkotmánybíróság döntése szerint a bíróság által kialakított jogértelmezés nem áll összhangban az alapjog alkotmányos tartalmával. Így a Magyar Nemzeti Bank határozatának bírósági felülvizsgálatára irányuló új eljárásban a bíróságnak figyelembe kell venni, hogy a Tpt. 202. § d) pontja alkalmazása elé az alapjog-korlátozás arányossága jelen ügyben korlátot állít [a Kúria Kpkf.IV.37.157/2015/3. számú végzése].

A tisztességes eljáráshoz való jogot [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése] érintően a Kúria egy felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított munkaügyi perben tett megállapításokat.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Kúria az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati eljárást felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. §-a alapján az Alkotmánybíróságnál eljárást kezdeményezett. Az Alkotmánybíróság III/1344-10/2014. számú AB határozatában megállapította, hogy a diplomáciai vagy egyéb mentesség esetében szükséges eljárásról szóló 1973. évi 7. törvényerejű rendelet (Dmtvr.) 5. § (1) bekezdése második mondatának „bíróságra vagy más” szövegrésze, valamint a (2) bekezdésének „bíróság vagy más” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette. Elrendelte, hogy a megsemmisített rendelkezések a Kúria előtt folyamatban lévő, valamint a jogerősen még le nem zárt ügyekben nem alkalmazhatók. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 2014. április 13-ig hatályos, a Magyar Köztársaság Kormánya és a Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ Igazgatótanácsa közötti, a budapesti Regionális Központ jogállásáról szóló megállapodást kihirdető 90/1996. (VI. 21.) kormányrendelet (Kormrend.) 6. cikk 1. pont első mondata első fordulatóban a regionális központ részére biztosított joghatóság alóli mentesség az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére tekintettel nem vezethet arra az eredményre, hogy az alkalmazott számára semmilyen lehetőség nincs vélt vagy valós munkajogi igényeinek érvényesítésére. Ha tehát a munkaügyi vitában a regionális központ kifejezetten nem mondott le a joghatóság alóli mentességéről, úgy a bíróságnak e rendelkezés alkalmazása során meg kell vizsgálnia, hogy a regionális Központ alkalmazottja részére biztosított-e más, hatékony eljárást, amit igénybe vehet munkajogi igénye érvényesítésére. A bíróság joghatósága akkor kizárt, és ennek eljárásjogi következményét akkor alkalmazhatja, ha van olyan hatékony eljárás, amelyet az alkalmazott igénybe vehet.

Az Alkotmánybíróság határozatának indokolása szerint a Dmtvr. 5. § (1) bekezdésében a diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló mentességről a külpolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben hozott igazságügyért felelős miniszteri határozat

kitölti a bíróság döntésének tartalmát. Az eljárásban érintett felek, vagyis a bírósághoz fordulás joga szempontjából a miniszter bíróságra kötelező határozata azzal a következménnyel jár, hogy az ügyben *de facto* nem a bíróság, hanem a miniszter hoz érdemben döntést. Ezért az Alkotmánybíróság a Dmtvr. 5. § (1) bekezdésének második mondatában a „bíróságra vagy más” kitétel alaptörvény-ellenességét állapította meg az Alaptörvény 26. cikke (1) bekezdésének és XXVIII. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt. A Dmtvr. 5. § (2) bekezdésében szereplő „bíróság vagy más” kitétel megsemmisítéséről a szoros tartalmi összefüggés alapján állapította meg, hogy szintén az Alaptörvény fenti rendelkezéseibe ütközik.

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét alaposnak találta, és végzésével az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel az illetékes törvényszék végzését az illetékes munkaügyi bíróság közbenső ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, továbbá az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította [a Kúria Mfv.I.10.011/2015/4. számú végzése].